

CATEHEZA:

SFANTA LITURGHIE

(LITURGHIA CATEHUMENILOR)

Partea 2b

Sf Liturghie: Liturghia catehumenilor

- *'De sapte ori in zi te-am laudat pentru judecatile dreptatii Tale'* (Ps 118:116)
- Actiunea noastra se aliniaza la cea a lui Dumnezeu:
 - *'Imparate Ceresc...'* + *'aceasta sa o faceti intru pomenirea Mea'* (Lc. 22:19)
 - *'Aceasta casa Tatal a zidit-o, Fiul a intarit-o, Duhul Sfânt a innoit-o si a sfintit sufletele noastre!'* (la sfintirea unei biserici)
 - *'Vremea este ca Domnul sa lucreze... [ca oamenii au stricat legea Ta]'* (Ps 118:126)
- Sf Liturghie = o **calatorie** a Bisericii in Imparatia lui Dumnezeu
- Sf Liturghie = **'adunare'** vizibila a comunitatii bisericesci
 - *'...Iisus avea sa moara pentru neam, si nu numai pentru neam, ci si ca sa adune laolata pe fii lui Dumnezeu cei imprastiati'* (In. 11:51-52)
 - *'Voi sunteti trupul lui Hristos si madulare fiecare in parte'* (1 Cor. 12:27)
- *'Ce stare poate fi mai fericita decat sa imitam pe pamant corurile ingerilor? Sa incepem ziua cu rugaciune si sa il slavim pe Creatorul nostru cu imne si cantari? Cum rasare ziua, sa mergem la lucrul nostru impletit cu rugaciunea, si sa condimentam munca noastra cu cantari, precum mancarea cu sare? Manganiera din rugaciuni si cantari face sufletul usor si liber de suparare'. - Sf. Vasile cel Mare (Scrisoarea 1)*
- *'Daca ar fi ca cineva sa puna cele mai pretioase lucruri din lume intr-o parte a unei balante si Sfanta Liturghie de cealalta parte, cantarul ar trage cu totul de partea Liturghiei'. - Sf. Ioan de Kronstadt*

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

- Pr Alexander Schmemmann: se refera la toate momentele Sf Liturghii ca la '*Taine*' (*Taina Adunarii Credinciosilor, Taina Intrarii, Taina Cuvantului* etc...)
- **Binecuvantarea mare:** '*Binecuvantata este Imparatia Tatalui si a Fiului si a Sf Duh!*'
 - *nu binecuvantam ceva ce nu exista, ci ceva real: Imparatia lui Dumnezeu e AICI*
 - *Imparatia lui Dumnezeu = realitate si tinta [ca iubirea]*
- **Ectenia Mare** (Ectenia Pacii): '*Cu pace Domnului sa ne rugam...*'
 - '*Pace va las voua, pacea Mea o dau voua, nu precum da lumea vă dau Eu. Sa nu se tulbure inima voastra, nici sa se infricoseze*'.(Ioan 14:27)
 - *Sf Serafim de Sarov: 'Dobandeste duhul pacii si mii se vor mantui pe langa tine'*.
 - '*Va îndemn deci, inainte de toate, sa faceti cereri, rugaciuni, mijlociri, multumiri, pentru toti oamenii...*' (1 Tim. 2:1)
 - '*Nu va improvarati cu nici o grija. Ci intru toate, prin inchinaciune si prin ruga cu multumire, cererile voastre sa fie aratate lui Dumnezeu*'.(Filipeni 4:6)
 - Pana in secolul 8-9, ectenia mare era pusa dupa lecturile scripturistice si dupa iesirea catehumenilor din biserica
 - (antifoane, citiri scripturistice, predica, ectenia mare)
 - *Raspundem: 'Doamne miluieste'* = o versiune scurta a *Rugaciunii lui Iisus!*

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

■ Antifoanele:

- *Antifon = 'voce opusa' (doua strani / doua coruri / dialog)*
- *simbolizeaza corurile de ingeri si ingerii din jurul Tronului lui Hristos (Apoc. 7:11)*
- *fac legatura cu Vechiul Testament (1 Cronici 16,7-36)*

- *legati de procesiunea de intrare in biserica a clerului (mai ales din sec. 7-8)*
- *pana in sec 14 erau cantati Ps 91, 92, 94. Acum, primul antifon e Ps 102:13*

- *Antifonul 1: [CUM] cu ce atitudine sa ne apropiem de Imparatia lui Dumnezeu*
- *Antifonul 2: [CE] marturisirea de credinta: 'Cine este Iisus Hristos?'*
 - *'Unule Nascut...'* (Sec 6 – Imparatul Iustinian: dupa Sinodul 5 ecumenic din 553)
- *Antifonul 3: [CINE] Fericirile = 'Decalogul NT' = cine sunt cetatenii Imparatiei.*

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

■ Vohodul mic (iesirea cu Sf Evanghelie):

- *vohod (slavona) = 'a intra/intrare' = intrarea cu Evanghelia in altar.*
- *initial, cartile de slujba, vesmintele, sfintele vase etc erau tinute intr-o cladire adiacenta: se intra cu ele in biserica, la inceputul Liturghiei.*

■ Simbolizeaza:

- ***iesirea Mantuitorului la propovaduire***
 - Hristos e Cuvantul lui Dumnezeu = Evanghelia
- ***intruparea lui Hristos si aratarea sa la Botez in Iordan***
 - semnifica faptul ca Imparatia lui Dumnezeu s-a aratat, ca e intre noi (Mc. 2:14-15)
- ***intrarea intregii Biserici in Imparatia lui Dumnezeu:***
- ***'...fă ca împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri care împreună cu noi slujesc și împreună slăvesc bunătatea Tă.'***
- ***'Binefăcătorule și Ziditorule a toată făptura, primește Biserica ce înaintea, împlinește ceea ce este spre folosul fiecăruia, du-ne la desăvârșire și fă-ne vrednici de Împărăția Ta. Cu harul și cu iubirea de oameni ale Unuia Născut Fiului Tău cu care ești binecuvântat împreună cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor'*** (veche Rugăciune a Intrării)
 - Pana in sec. 7 clerul si credinciosii intrau odata in biserica

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

■ Trisaghionul (Sfinte Dumnezeule) = 'de trei ori sfant'

- Parte din Sf Liturghie incepand cu secolul 5.
- Simbolizeaza cantarea ingerilor, la care participam si noi + Invocarea numelui lui Dumnezeu: '**Sfant, Sfant, Sfant**' (Isaia 6, 3; Apocalipsa 4, 8)
- Inlocuit la anumite sarbatori cu: '**Cati in Hristos v-ati botezat, in Hristos v-ati imbracat**' (Gal. 3:27) sau '**Crucii Tale ne inchinam Stapane si Sfanta Invierea Ta o laudam si o marim!**'
- Marturisim credinta in Sf Treime:
 - Sfinte Dumnezeule = Tatal
 - Sfinte Tare = Fiul (biruitorul mortii)
 - Sfinte Fara de Moarte = Sf Duh ('Datatorul de viata')
- Arhiereul binecuvinteaza credinciosii cu tricherul (simbol al Sfintei Treimi) si dicherul (simbol al celor doua firi ale Mantuitorului)

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

- **Citirea Apostolului si a Sf Evanghelii** (din sec 6-8 nu se mai citesc texte din VT la Liturghie)
- Sf Grigorie Teologul: ne **impartasim** de Cuvantul lui Dumnezeu. (Cuvantarea 45)
 - prin Cuvantul lui Dumnezeu s-au facut toate
 - cuvantul = energie, putere, descoperire a Persoanei
 - *'Sa nu pierdem un singur cuvânt din Sfanta Evanghelie, căci dacă atunci când va împartășiți luați seama pe buna dreptate ca să nu cădea jos nici cea mai mică particică, pentru ce să nu credeți că este rău a neglija un singur cuvânt al lui Hristos?'* (Origen)
 - **Impartasirea din Cuvant ne pregateste de Impartasirea cu Sf Taine!** (Sf Nicolae Cabasila)
- Apostolul = trimiterea Apostolilor la propovaduire.
 - subliniaza ca suntem cu totii uniti, ca frati.
 - problemele sau evenimente relatate in Epistole, sfaturile oferite, sunt relevante si azi
- Aliluia = 'Laudati pe Dumnezeu' (ebraica)
- Evanghelia = Hristos invatand multimea
- De ce se citeste mai intai Apostolul si apoi Evanghelia?
 - **Sfântul Nicolae Cabasila: „Acelea pe care Insusi Domnul ni le spune sunt o descoperire mai desavarsita decat cele pe care ni le transmit Apostolii. Si pentru ca am spus ca cele savarsite la Liturghie se dezvaluie progresiv, de la cele mai de jos, la cele de sus, citim mai intai Apostolul si apoi Evanghelia”.** (Talcuirea Dumnezeiestii Liturghii)

Liturghia catehumenilor - Principalele momente si semnificatia lor

■ Ectenia + Rugaciunea pentru cei chemati (catehumeni)

- ‘Cei chemati’ = chemati pentru a se uni cu Biserica
- ‘Cei credincioși, pentru cei chemați să ne rugăm, ca Domnul să-i miluiască pe dânșii.
 - Să-i învețe pe dânșii **cuvântul adevărului**.
 - Să le descopere lor **Evanghelia dreptății**.
 - **Să-i unească pe dânșii cu Sfânta Sa sobornicescă și apostolească Biserică**.
- ‘Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce întru cele de sus locuiești și spre cei smeriți privești, Care ai trimis mântuire neamului omenesc pe Unul-Născut Fiul Tău și Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, caută spre **robii Tăi cei chemați**, care și-au plecat grumajii înaintea Ta, **și-i învrednicește** pe dânșii, la vremea potrivită, **de baia nașterii celei de a doua, de iertarea păcatelor și de veșmântul nestrîcării**; **unește-i pe dânșii cu sfânta Ta sobornicescă și apostolească Biserică și-i numără pe dânșii cu turma Ta cea aleasă**.
 - Accent pe **pregătirea pentru Botez** (efectele Botezului)
 - Accent pe **integrarea în corpul Bisericii**
 - identitate noua sociala
 - identitate ontologica = legatura cu Hristos
- ‘Ca și aceștia **împreună cu noi** să slăvească preacinstitul și de mare cuviință **numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh**, acum și pururea și în vecii vecilor.’ (Ecfonisul)
 - (- gr. Εκφωνησις – ‘exclamare’)